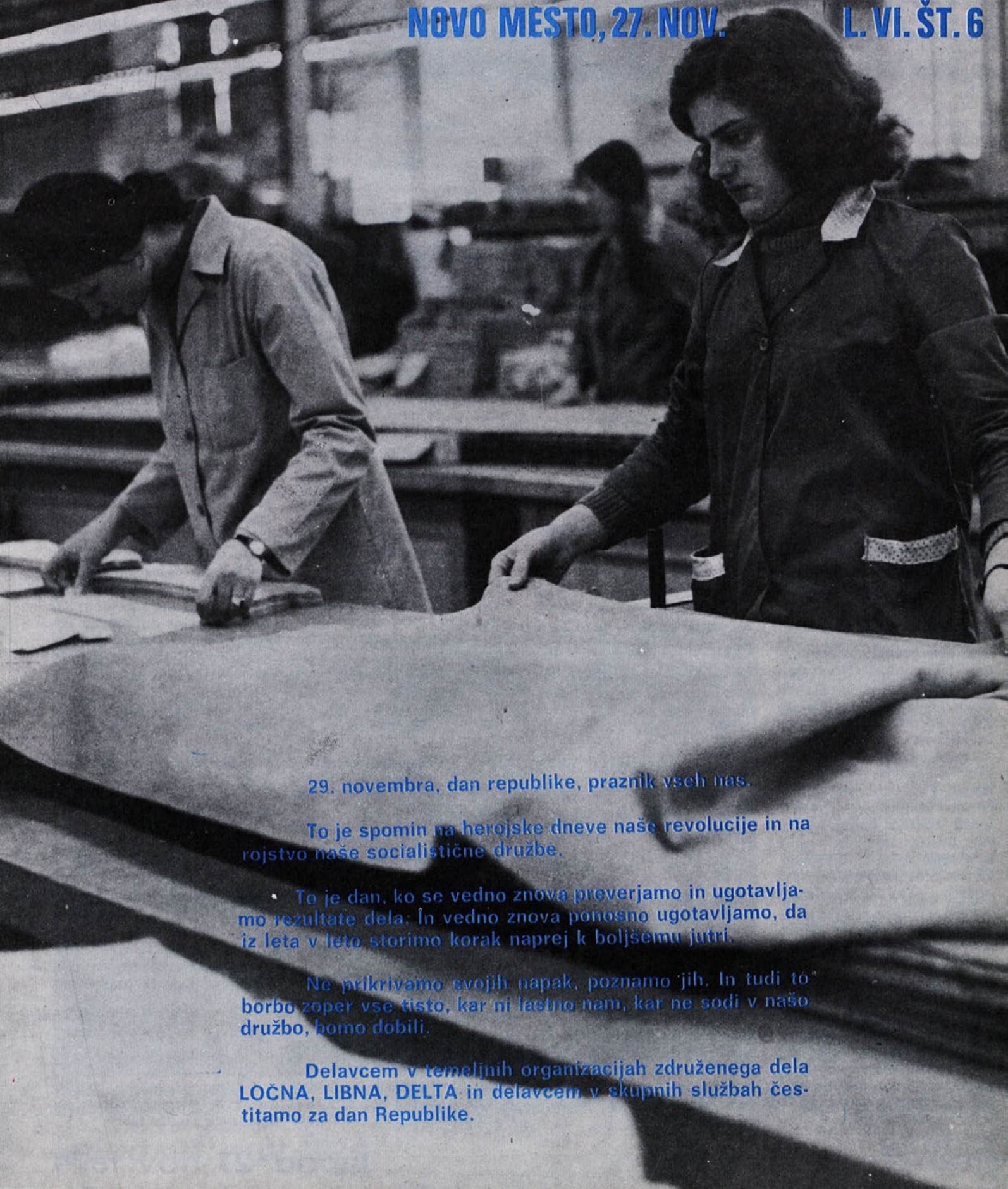

labod

NOVO MESTO, 27. NOV.

L. VI. ŠT. 6

29. novembra, dan republike, praznik vseh nas.

To je spomin na herojske dneve naše revolucije in na rojstvo naše socialistične družbe.

To je dan, ko se vedno znova preverjamo in ugotavljamo rezultate dela. In vedno znova ponosno ugotavljamo, da iz leta v leto storimo korak naprej k boljšemu jutri.

Ne prikrivamo svojih napak, poznamo jih. In tudi to borbo zoper vse tisto, kar ni lastno nam, kar ne sodi v našo družbo, bomo dobili.

Delavcem v temeljnih organizacijah združenega dela LOČNA, LIBNA, DELTA in delavcem v skupnih službah čestitamo za dan Republike.

VII. kongres sindikatov

Pred dnevi končani VIII. kongres Zveze sindikatov Slovenije, ki je bil v Celju, nam je prinesel obilo napotil za najširšo akcijo. 47 kongresnih sklepov nas zavezuje, da bodo akcije, ki naj kongresu slede, organizirane in množične.

Če bi skušali na kratko opredeliti usmerjenost kongresa, bi lahko opozorili na dva sklopa vprašanj, katerim bi veljala prednostna pozornost sindikatov:

— prvi je uveljavitev samoupravnih socialističnih odnosov v duhu nove ustave

— drugi je usklajevanje interesov, razreševanje sporov, ki ob tem nastajajo, in zaščita delavcev pred samovoljo in šikaniranjem.

Kongres v Celju je s kritičnim pogledom osvetlil sedanjo stopnjo samoupravne organiziranosti. Brez črnogledosti, pa tudi brez utvar je pokazal na slabe točke pri dosedanjem razvoju samoupravljanja, ki naj jih sindikati prek mobilizacije delavstva čimprej odstranijo.

Predvsem gre pri tem za ključno vprašanje: Kako preprečiti nadaljnje odtujevanje presežnega dela od delavcev? To oblike so precej pestre, zato so kritičnost, čuječnost in odločni posegi še tem bolj potrebni.

Podobno je pri integracijah. Cilj mora biti samoupravna integracija, ki preprečuje nastajanje monopolov in vsega tistega, kar je navzkriž z interesi delavskega razreda v združenem delu.

Ključna naloga sindikatov je prav takoj pospeševanje samoupravnega sporazumevanja in dogovarjanja. To je pot usklajevanja interesov med različnimi deli delavskega razreda in delovnih ljudi, interesov, ki so velikokrat objektivno protislovne narave. To dogovarjanje seveda ni samo sebi namen, marveč je vzvod boljšega gospodarjenja, višje delovne storilnosti, samoupravnega reda in discipline, kar vse hudo potrebujemo v sila težavnem boju zoper inflacijo.

Pri tem je nepogrešljivo javno obravnavanje napak, sporov pred vsemi delavci, z vsemi delavci. To je eno. Drugo je: sindikati morajo zaščititi posameznika in dostojanstvo delavca.

Skratka, delo VIII. kongresa in njegovi sklepi so dobra podlaga za organizirano akcijo, ne v imenu delavcev in namesto njih, marveč kot izraz pristnih interesov delavskega razreda, interesov združenega dela.

„Inventura“ je opravljena. Vse je tako, kot piše. Kaj hočemo, objektiv zabeleži marsikaj. Veseli nas, če so obrazi veseli, sodelavci zadovoljni in delo kvalitetno in pravočasno opravljeno.

vrtnec cen nam lahko meša štrene

Do konca septembra smo prodali za domači trg in izvozili za 17 milijard 373 milijonov S din naših izdelkov ali za 52 % več kot lani v istem obdobju. Porabljena sredstva (surovine in materialni stroški) so se povečala za 56 %, tako da je dohodek le za 43 % večji kot lani.

Izplačani neto osebni dohodki (mesečno poprečje je 2.233 na zaposlenega) so za 38 % višji. Če upoštevamo še osebno potrošnjo iz sklada skupne porabe, smo porabili skupaj z OD 2.551 dinarjev na zaposlenega mesečno. V bruto znesku smo sicer ustvarili 10.624.066 N din ostanka dohodka, toda po odbitku osebnih dohodkov iz stimulacije na skupen uspeh ostane za sklade in obveznosti iz čistega dohodka le 8.019.743 dinarjev ali 23 % več kot lani.

Za prvih 9 mesecev je značilno, da smo uspeli zadržati koeficient obračanja obratnih sredstev na lanski ravni, prav tako tudi razmerja med kupci in celotnim dohodkom in da smo zaloge končnih izdelkov celo znižali.

Tudi naše obveznosti smo redno plačevali s koriščenjem kasa sconta. Hitreje kot fizični obseg proizvodnje so se poleg povečanja cen surovinam močno zvečale zakonske obveznosti, kar za 93 % med njimi najbolj dopolnilni prispevek za socialno zavarovanje. Za 56 % so se povečale tudi boleznine do 30 dni, to je tisti del, ki gre v breme TOZD. Ne da bi nameravali omejevati upravičene potrebe in kratiti pravice zaposlenih, bomo morali resno razmisliti o teh obremenitvah, ker nam izkušnje kažejo, da so delovni kolektivi, ki zaposlujejo ženske, bolj obremenjeni kot drugi.

Ceprav stroški, na katere lahko vplivamo neposredno v podjetju, rastejo počasneje od drugih, se bo treba kljub temu resno zavzeti za varčevanje in zlasti za racionalizacijo povsod tam, kjer to ne bi škodovalo poslovnemu uspehu.

Pri oceni letošnjega leta moramo upoštevati, da je dohodkovni uspeh konfeksionarjev in tekstilcev (nekateri imajo tudi izgubo) letos večji zaradi razlik pri cenah surovin, ki so bile na zalogi še po starih cenah. Prav zaradi povečanja cen surovinam, materialnih stroškov in tudi osebnih dohodkov je primerjava ustvarjenega dohodka, zlasti sredstev za poslovni sklad, z minulimi obdobji nerealna. Če hočemo obdržati reprodukcijsko in finančno

ravnotežje, bi morali na leto ustvarjati najmanj toliko čistega dobička za poslovni sklad, kolikor je znašala inflacija na lastna vložena osnovna in obratna sredstva. Po sedanjem stanju vloženi sredstev in po oceni, da bo inflacija (povišanje cen) med 26 in 30 %, bi morali ustvariti na leto najmanj 1 milijardo 400 milijonov S dinarjev za sklade, šele sredstva nad tem zneskom bi smeli uporabiti za povečanje ali razširitev dejavnosti in za druge naložbe ter prispevke krajevnim skupnostim.

Podoben porast cen je v večini držav v Evropi (od najnižjega, 8-odst., v Zahodni Nemčiji do 18-odst. v Angliji in 32-odst. v Grčiji). Tudi na Japonskem in v ZDA se niso mogli izogniti valu inflacije. Vzroki za nestabilnost v svetovni ekonomiji so v veliki meri spremembe cen nafte in druge gospodarske neskladnosti. Občutne posledice teh sprememb moramo pričakovati šele v naslednjem letu. Prizadete bodo vse gospodarske dejavnosti, od surovinskih osnov do turizma in proizvajalcev dobrin za široko potrošnjo.

Te velike spremembe v svetovni ekonomiji sovpadajo s časom, ko si pri nas prizadevamo, da bi izboljšali življenjski standard delavcev in ko želimo s sofinanciranjem samoupravnih interesnih skupnosti prispevati k povišanju splošne življenjske ravni občanov. Ta naša prizadevanja ne bomo lahko uresničevali, saj moramo v bodoče računati s slabšimi pogoji pri izvozu in tudi na domačem trgu bo težje prodati. Kupci (trgovina) bodo postali manj likvidni, kar bo vplivalo na zmanjšanje dohodka zaradi odpisa terjatev nad 90 din. Treba bo skrbeti za realni življenjski standard zaposlenih itd.

Prav sedaj si mora vsak zaposleni odgovoriti na sledeča vprašanja:

— Kakšna je naša storilnost in kvaliteta izdelkov?

— Kje še lahko racionaliziramo poslovanje in zmanjšamo stroške?

— Kakšna je sposobnost in pripravljenost posameznika, da bi prispeval k uspehu celote?

— Kje je danes vsaka TOZD in OZD LABOD v primerjavi s konkurenčnimi podjetji in z ostalim gospodarstvom tako glede proizvodnje, kakot tudi glede finančnega položaja (višina lastnih sredstev, zadolžitve, bremena iz prejšnjih let itd.)?

Ob realni oceni je odgovor na zastavljena vprašanja:

„Združimo osebne sposobnosti in skupna sredstva ter zaupajmo v lastne sile!“

obisk v dtr

Tovarna DTR kot proizvajalec moških srajc in pižam prav gotovo sodi med vidnejše predstavnike tovrstne proizvodnje v Jugoslaviji. Tako kot Labod, je tudi DTR „srajčar“, s približno tako zaposlenostjo in proizvodnjo kot Labod. Torej je možno primerjati, kje smo enaki, oziroma, kje smo slabši in kje boljši.

Tovarna DTR ima svoje proizvodne prostore v bližini centra Zagreba. To pomeni seveda tudi oviro za nadaljnjo širitev tovarniških prostorov na tem mestu. Proizvodnja teče v stavbi s tremi nadstropji in še v eni z dvema nadstropjema; obsega torej pet proizvodnih enot, ki so zaključene celote, od krojenja do likanja in pakiranja. V teh enotah, ki so pravzaprav brigade s kompletno proizvodnjo, dela 160 do 200 delavcev, odvisno od velikosti prostora; tako je seveda v obeh izmenah. Uvedene pa imajo, prav tako kot v Ločni, principe nadaljevalnega dela. Že bežen pogled po oddelku (kateremkoli od petih) odkrije urejeno proizvodnjo, brez vmesnih zalog in kopičenja materiala. To je seveda možno pri takih enotah, ki so pravzaprav majhna tovarna v tovarni. Šivalnica pobira sproti iz krojenja in tudi tekoči izdelki odhajajo na likanje in pakiranje.

Pri takšni organizaciji dela je prav gotovo nevarno, da pride zaradi manjšega zastoja na začetku do kompletnega zastoja enote, kajti vmesnih zalog ni. Zato so tudi pripravljeni delovni nalogi za 14 dni vnaprej. Se-

liko prizadevnosti, da ne pride do zastojev.

Glede strojne opreme bi lahko DTR postavili na nivo naše tovarne. V strojnem parku prevladujejo stroji firm Duerkopp, Pfaff in Singer. Avtomatov trenutno še nimajo, imajo pa naročene avtomate za izdelavo žepov in gumbnic firme Pfaff.

Nekaj strojev Duerkopp je opremljenih z visokoproduktivnimi VARIO-STOP motorji, ki imajo programirane posamezne delovne elemente operacije: zatrditev šiva na začetku, dvig tačke, pozicioniranje igle, postavitve niti v zgornji položaj, zatrditev šiva na koncu, rezanje niti. Dolžina zatrditve šiva se da programsko nastaviti.

Nekaj delovnih naprav je tudi domače proizvodnje, izdelali so jih namreč vzdrževalci. Pripomniti pa je treba, da je vzdrževalna ekipa številčno močnejša kot pri nas (9 vzdrževalcev mehanikov in 3 električarji) in združena na enem mestu.

Zanimivo je še vprašanje norm in seveda plač. Pri nekaterih primerjavah smo ugotovili, da so norme v DTR do 25 % nižje od naših.

veda je videz takšne proizvodnje lep, tudi nedovršena proizvodnja je majhna. Obstajajo pa zato večje zaloge materiala v pripravljenih nalogih. Gotovo je bil takšen sistem organizacije

N. pr.: pošivanje obratnika

600 kom DTR
800 kom Labod

všivanje rokavov
(ali sestav)

600 kom DTR
706 kom Labod

prišivanje, pošivanje
ovratnikov

600 kom DTR
600 kom Labod

dela izbran zato, ker primanjkuje proizvodnih prostorov. Še bolj gotovo pa je, da je potrebno za vodenje takšne enote ve-

V primerjavi norm vsekakor ni upoštevana bonifikacija. Kakšna je bonifikacija pri nas, vemo. V DTR pa o bonifikaci-

edvard kardelj v labodu

V petek, 15. novembra, je obiskal našo tovarno tovariš Edvard Kardelj s soprogo Pepco.

V podjetju sta se vidoka gosta zadržala nekaj več kot eno uro. Zelo sta bila presenečena nad razvojem naše tovarne v zadnjih nekaj letih, še posebej nad asortimanom naših izdelkov. Tov. Kardelja je zanimalo, kako se podjetje vključuje v integracije tekstilne industrije in je zelo pohvalil naš pristop k tem vprašanjem, posebej še integracijo z DELTO Ptuj.

Tov. Pepca Kardelj se je zanimala, kako se žene vključujejo v samoupravljanje in kakšne so težave zaposlenih žena, predvsem mater. Poudarila je, da moramo biti žene pri svojih zahtevah v občinski skupščini in interesnih skupnostih zelo dosledne, probleme, ki nas tarejo, moramo jasno pokazati in zahtevati rešitev v širši družbeni skupnosti.

Povabili smo ju, naj v bližnji prihodnosti obišeča naš kolektiv in se udeležita pogovora s širšim političnim aktivom. Vabilo sta visoka gosta z veseljem sprejela.

LOJZKA POTRČ

jah praktično ne govorijo. Bonificirani so le izredno manjhnin nalogi do 500 kom z 2 - 4 %. Če bi torej upoštevali še bonifikacije, je vprašanje, če bi v povprečju v normah dobili še kakšno razliko.

Druga plat medalje pa so plače. Mesečni zaslužek šivilje v DTR znaša po osnovi 130.000 S din in delavke na ročnih delih 120.000 S din, dočim je mesečni zaslužek Labodove šivilje 171.000 S din.

V primerjavi je zajeta osnovna plača brez mesečne stimulacije. Tu je torej 32 % v prid Labodu in se seveda potrди pravilo: „Več dela, več denarja.“ Osebnost se s tem strinjam, verjetno pa tudi vsak izmed nas. Gotovo pa mora veljati, naj bo norma pravična in da vsako delo zahteva ustrezno plačilo. Upam, da smo v tem vsaj pred drugimi, če že nismo uspeli tega popolnoma uresničiti.

Ob koncu bi pripomnil še to, da ima DTR kot vsaka delovna organizacija dobre in slabe strani v svoji proizvodnji, vendar je kvaliteta njihovih proizvodov solidna.

Ing. VLADIMIR ŠKRINJAR

Pogled na veliko šivalnico v TOZD LIBNA v Krškem napravi na obiskovalce dober vtis. Množica delavk, strojev in srajc. In vsak dan hitrejši tempo dela pa tudi življenja.

interesne skupnosti in volitve delegacij

Samoupravne interesne skupnosti ustanovljamo delovni ljudje neposredno ali prek svojih samoupravnih organizacij in skupnosti, da bi zadovoljevali svoje osebne in skupne potrebe in interese ter s temi potrebami in interesi usklajevali delo na področju, za katero ustanovljamo interesno skupnost.

Pravice, obveznosti in odgovornosti v medsebojnih razmerjih v samoupravnih interesnih skupnosti urejajo samoupravni sporazumi o njihovi ustanovitvi, njen statut in drugi samoupravni akti.

Za zadovoljevanje svojih potreb in interesov v samoupravnih interesnih skupnostih plačujemo delovni ljudje tem skupnostim prispevke iz svojih osebnih dohodkov in iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela v skladu z namenom oziroma v skladu s cilji, za katere so ta sredstva namenjena (53. člen ustave SRS).

Po vsebini in intenzivnosti razmerja med posameznimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi in občino lahko interesne skupnosti razdelimo v več skupin:

1. Samoupravne interesne skupnosti na področju vzgoje in izobraževanja, znanosti, kulture, zdravstva in socialnega varstva. Skupščine teh samoupravnih interesnih skupnosti odločajo enakopravno s pristojnimi zbori skupščine družbenopolitične skupnosti o vprašanjih, ki so v pristojnosti te skupščine.

V teh samoupravnih interesnih skupnostih gre za svobodno menjavo dela, združevanje dela in sredstev ter enakopravno in skupno odločanje o opravljanju teh dejavnosti v skladu s skupnimi potrebami.

2. Na področju družbenih dejavnosti ustanovljajo delavci in delovni ljudje samoupravne interesne skupnosti, katerih skupščine ne razpravljajo enakopravno z ustreznimi zbori družbenopolitičnih skupnosti. Pri teh delavci združujejo sredstva, da zadovoljujejo nekatere skupne potrebe po socialni varnosti, telesni kulturi itd. Take samoupravne interesne skupnosti so SIS pokojninskega

Kako težko verjamejo obiskovalci, da je ritem dela tako hiter. Kaj hočemo, oni se čudijo našim rezultatom, mi pa njihovim. In vsi smo zadovoljni.

in invalidskega zavarovanja, zaposlovanja, telesne kulture, otroškega varstva itd.

Delegatska osnova za ti dve skupini samoupravnih interesnih skupnosti (1. skupina, v kateri so medsebojna razmerja urejena na podlagi svobodne menjave dela, in 2. skupina družbenih dejavnosti) so delega-

cije pri KS in TOZD za področje negospodarstva.

3. Tretjo skupino samoupravnih interesnih skupnosti ustanovljajo delavci in delovni ljudje na področju gospodarskih dejavnosti posebnega družbenega pomena. Te so:

- samoupravna interesna skupnost za stanovanjsko področje, v kateri delovni ljudje združujejo sredstva za zidavo stanovanj, oblikujejo politiko in program zidave ter skupaj s stanovalci upravljajo stanovanja v družbeni lasti;

- samoupravne interesne skupnosti na področju komunalnih dejavnosti, gozdnega gospodarstva, energetike, vodnega gospodarstva, prometa in drugih dejavnosti, če je trajno opravljanje teh dejavnosti potrebno za zadovoljevanje potreb določenih porabnikov.

Delegatska baza za to skupino samoupravnih interesnih skupnosti so delegacije za gospodarstvo pri KS in TOZD.

Pravice, obveznosti in odgovornosti v medsebojnih odnosih se v samoupravnih interesnih skupnostih urejajo s samoupravnimi sporazumi o ustanovitvi, z njenim statutom in drugimi samoupravnimi predpisi.

V mesecu novembru in v decembru bomo v naši tovarni tem vprašanjem posvetili veliko pozornosti. Ustanovili bomo interesne skupnosti, izvedli kandidacijske konference za volitve delegacij, ki bodo v decembru, razpravljali o poročilih interesnih skupnosti za leto 1974, razpravljali o programih in sredstvih za leto 1974 itd.

Od naše zavzetosti in pripravljenosti bodo odvisne marsikatero težko pričakovane rešitve.

tozd libna za firmo bleyle

Pred kratkim so bili zaključeni pogovori z novo firmo Bleyle iz Stuttgarta za proizvodnjo ženskih bluz in otroških srajc iz pletiva.

Ta velika konfekcijska tovarna je izključni proizvajalec izdelkov lahke konfekcije iz pletiva za nemško tržišče in ima v svojem programu izredno zahtevne in visoko kvalitetne izdelke v ekskluzivnih modnih modelih.

Ker je del proizvodnje v TOZD Libna specializiran za proizvodnjo pletiva za izvoz, bo delo steklo lažje in hitreje, kljub temu pa bodo morali delavke iz brigad 7100 in 7200 kakor tudi likalnice vložiti precej truda, da bo začeto delo kvalitetno, ker bomo le na ta način lahko uresničili poizkusni proizvodnji program. Poleg nadaljnjih polovičnih količin dela za sedanjo firmo HAMAR iz Stambacha bomo proizvodnjo v drugi polovici meseca dopolnili s proizvodnjo za novega dobavitelja Bleyle.

Za kupca bomo delali vzorce ženskih bluz in otroških srajc iz pletiva s specifičnimi okrasnimi dodatki efektnih in prekritih šivov, posebne modne modele, skratka vse tisto, kar danes že delamo in izvažamo.

Zato je nujno, da se že danes pripravimo na to delo. Proizvodnjo bomo dopolnili z novimi specialnimi stroji za šivanje določenih operacij. Potrebne bodo tudi najtanjše igle s posebno okroglo konico SES, s katero naj bi varovali tkanino, da se ne bi raztrgala ali preluknjala.

Tudi krojenje bo nekaj posebnega. Karo vzorci blaga pri ženskih blazah se bodo morali ujemati tudi na zadnjem delu in rokavih. Do sedaj smo bili navajeni samo na priganje ovratnikov, zapestnikov in prednjih delov.

To je samo nekaj o novem kupcu in o novem proizvodnem programu. Upamo, da bomo zaupano nalogo kar najbolje opravili in z delom naših rok dokazali, da smo sposobni opravljati delo tudi za tako zahtevnega kupca kot je firma Bleyle.

IVAN ZOHER

odlikovanci iz krškega

15. novembra 1974 nam je občinska skupščina Krško posredovala dokončni seznam vseh odlikovanih delavcev v TOZD Libna Krško.

Z medaljo **RED DELA S SREBRNIM VENCEM** so bili odlikovani: Čučnik Ljudmila, Kadunc Ivanka, invalidska upokojenka, Kofol Angela, Mlakar Alojz, Mlakar Ivan, upokojenec, Pribošič Ivanka, Strgar Anica, Tomšič Fanika, Udvarc Tilka, Unetič Anton, Vahčič Dragica, Žoher Ivan

Z medaljo **RED DELA** so bili odlikovani: Bandelj Ivanka, invalidska upokojenka, Blažekovič Remi, Bučar Anica, Drobnik Stanko, Gunde Minka, Hočevar Lidija, Hrušvar Alojz, Juršič Anica, Klavžar Anica, Koljančič Vera, Kostrevec Martin, Kuhar Cilka, Lapuh Nuša, Lokar Marija, Mlakar Anica, Pavkovič Tončka, Rešetič Marija, Stanič Dragica, Šantelj Marija, Škoda Anica, Zagorc Kristina.

odlikovanci iz ločne

Z ukazom predsednika republike z dne 30. maja 1974 so bili odlikovani:

RED ZASLUG ZA NAROD S SREBRNIMI ŽARKI je dobil Petan Zdravko

RED REPUBLIKE Z BRONASTIM VENCEM je dobil Martinovič Ante.

RED ZASLUG ZA NAROD S SREBRNO ZVEZDO so dobili: Golobič Alojz, Humar Pavla, Jakopec Jožefa, upokojenka, Udovič Fanika, Zupančič Nežka, upokojenka.

RED DELA S SREBRNIM VENCEM so dobili: Cigoj Karolina, upokojenka, Demikovič Vili, upokojenec, Dular Majda, Fink Anica, upokojenka, Gaber Marija, Glavan Olga, Godec Martina, Golob Anica, Gutman Ana, upokojenka, Kresc Marija, Lukman Marija, Luzar Jože, Matoh Frančiška, upokojenka, Mirtič Tončka, upokojenka, Petrovič Anka, Princ Angela, Pungartnik Ivan, Rupnik Kazimir, Šuštaršič Jožefa, upokojenka, Travižan Malči, upokojenka, Verstovšek Božo, Vogrinc Boris, Vončina Marija, Vovko Elica, Zupanc Marija, upokojenka, Zlogar Tinca.

MEDALJO DELA so dobili: Burja Andrej, Kolenc Marija, Kren Ana, Šiška Ana, Tekstor Zdenko, Turk Marija, Umek Milena, Vajs Tončka, Vesel Stane, Zgonc Marija, Žagar Boris.

Odlikovanja so bila odlikovancem podeljena na svečanosti v počastitev dneva republike 29. novembra.

Vsem odlikovalcem iskreno čestitamo!

tovarišici mari v spomin

Umrla je naša sekretarka TOZD Mara Prosnik, ing. organizacije dela.

Globoko nas je pretreslo, ko smo zvedeli, da je prenehalo biti srce naše drage sekretarke, spoštovane sodelavke Mare Prosnikove. Umrla je sredi aktivnega dela, tako rekoč na delovnem mestu, kajti od tam so jo pred tremi tedni odpeljali v bolnišnico, kjer je 9. oktobra umrla.

Rodila se je 26. 12. 1921 v Ptuj, izhaja iz delavske družine. Dokončala je meščansko šolo v Ptuj. Po končanem šolanju je grenko občutila takratno brezposelnost. Že mlada je morala zapustiti starše in oditi v oddaljeno Ljubljano, kjer je našla prvo zaposlitev.

V najlepših letih, polna načrtov, se je 1. aprila 1953 vključila v naš kolektiv kot blagajnik – fakturist. Kmalu je s svojim znanjem, ljubeznivostjo in prisrčno preprostostjo pokazala, da je njeno mesto pri delu z ljudmi. Tako je leta 1955 prevzela mesto tajnika in kadrovičarja v podjetju in je že po treh letih postala vodja splošnega sektorja. Na tem področju je delala polnih osemnajst let, vse do

svoje prerane smrti, nazadnje kot sekretar TOZD.

Kljub obsežnim in zahtevnim nalogam v tovarni se je udeleževala tudi v širšem družbenem življenju naše občine, zlasti na področju družbenega standarda občanov. Pri vsem tem pa je tistega malo prostega časa, ki bi ga morala porabiti za počitek, žrtvovala za izpolnitev svojega znanja. Tako je 1963 končala izredno šolanje na srednji ekonomski šoli, 1968 je končala višjo šolo za organizacijo dela v Kranju in postala inženir organizacije dela.

Zapustila nas je v času, ko se je naša tovarna pričela razvijati v okviru OZD Labod, ko se v naš kolektiv vključujejo mladi kadri, skratka v trenutku, ko bi nam njeno znanje in pomoč bili najbolj potrebni.

Za vse nas je smrt naše sekretarke hud udarec. Izgubili smo zgledno sodelavko, tovarišico in prijateljico.

SODELAVCI

Na proslavi v počastitev 29. novembra, Dneva republike, ki so jo pripravili v TOZD Ločna v Novem mestu, so sodelovali tudi dobri znanci iz naše tovarne, člani slovenskega okteta. Koncert, ki so ga priredili, je bil izjemno kulturno doživetje. Proslava, ki je bila združena tudi z zaključkom proslav 50-letnice, podelitvijo odlikovanj predsednika republike Josipa Broza Tita in s podelitvijo kipcev Laboda, bo prav gotovo še dolgo ostala v spominu vsem članom delovnih skupnosti, ki so to pot napolnili dvorano kina Krke.

Gasilsko društvo Novo mesto je tovarni perila Labod podelilo posebno priznanje za razumevanje, pomoč in sodelovanje pri delu tega društva. Ta poteza članov gasilskega društva je v tovarni naletela na izredno ugoden odmev.

mali ek= onomski leksikon

S tem, ko smo pojasnili razliko med gospodarsko in negospodarsko dejavnostjo, smo pojasnili najširše pojme, ki so vezani na družbo, in to samo na tisti del, ki loči človekovo dejavnost na gospodarsko in negospodarsko. Da bi še bolj razumeli gospodarsko in negospodarsko dejavnost, bomo pojasnili pojem gospodarjenje.

Beseda gospodarstvo je povezana z besedo gospodariti, beseda gospodariti pa je zelo blizu besedi gospodovati (zapovedati), ali točneje, odločati. Takrat ko je nastajal slovenski jezik, je bilo za besedo gospodar značilno, da gre za tistega, ki ima izključno pravico odločati o vsem, tudi o zaposlenih ljudeh. Danes ima beseda gospodariti v strokovnem smislu drugačen pomen in tako razumemo pod gospodarjenjem predvsem dvoje:

1. premišljeno (smotno) vrednotenje, tehtanje, izbiranje in za tem odločanje in

2. čimbolj varčno porabo sredstev in dela, da bo od razpoložljivih sredstev in dela učinek v čim krajšem času čim večji.

Kaj to pomeni? Morda to, da moramo premišljeno (smotno) vrednotiti, tehtati, izbirati in potem odločati ter čim bolj porabljati sredstva in delo v obeh dejavnostih? Odgovor je DA. Zdaj si lahko postavimo vprašanje: Zakaj? V to naš sili redkost dobrin. Z zrakom zaenkrat ne moremo tega početi. Do nedavna smo mislili, da tudi ne bomo mogli z energijo. Če bi v preteklosti več razmišljali o tem problemu, se ne bi znašli v energetske krizi. No, ni naš namen razglabljati o svetovnih problemih, ampak pojasniti pojem gospodarjenje.

Za sklepno besedo o pojmu gospodarjenje lahko rečemo: premišljeno moramo odločati in čim bolj varčno porabljati sredstva in delo, ali enostavno rečeno: gospodariti le tam, kjer so naše potrebe večje od razpoložljivih dobrin. Redkost dobrin (redkost glede na večje potrebe) je torej tisti dejavnik, ki narekuje gospodarjenje.

Takole so se „ovekovečili“ udeleženci brigadirskega tečaja v Novem mestu. Kako hitro mine čas! (Foto arhiv Laboda)

posebne naloge v letu 1975

V današnji številki glasila objavljamo program posebnih nalog v občini Novo mesto v letu 1975.

Te naloge, ki niso zajete v programih interesnih skupnosti, se ne morejo financirati iz proračunskih sredstev. To pomeni, da bomo morali vsi delovni ljudje občine zagotoviti ta denar. Nekatere rešitve so pomembne za vso Dolenjsko, zato je tudi solidarnost vseh delovnih ljudi nujno potrebna.

Preberite ta program in razmislite o njem. Na vseh nas je, da se odločimo o njem.

INVESTICIJE V OSNOVNO ŠOLSTVO

Po sprejetem 7-letnem programu izgradnje osnovnih šol v občini Novo mesto za obdobje 1972–1974 je v letu 1975 predvidena gradnja naslednjih šolskih objektov:

- dozidava osnovne šole v Brusnicah,
- gradnja posebne šole v Šmihelu.

Investicijska vsota za obe šoli je ocenjena na približno 22.000.000 dinarjev. S to investicijo bi pridobili v osnovni šoli Brusnice 4 učilnice za sodoben kabinetni pouk, telovadnico, pomožne prostore (šolska kuhinja, centralna kurjava itd.), preureditev starih prostorov za razredni pouk.

S tem bi omogočili sodoben pouk in podaljšano bivanje v šoli, razvijanje svobodnih dejavnosti, društveno dejavnost na področju telesne kulture in kulture na sploh, organizacijo male šole itd.

Da bi vsem duševno prizadetim otrokom omogočili vključitev v šolo, je potrebno zgraditi novo posebno šolo, ki bi morala imeti 18 učilnic, 3 delavnice, telovadnico, 3 kabinete, upravne prostore, internat.

Potrebna sredstva lahko zagotovimo iz naslednjih virov:

— zbrana sredstva krajevnega samoprispevka in prispevka delovnih in drugih organizacij v letu 1974 10.000.000 din

— krajevni samoprispevek v letu 1975 5.000.000 din

— prispevki delovnih in drugih organizacij v letu 1975 7.000.000 din

PROGRAM SANACIJE SREDNJIH ŠOL IN DOMOV V OBČINI NOVO MESTO

Na srednjih šolah na Dolenjskem se šola okoli 3.700 učencev, od tega na sedmih šolah v Novem mestu 2.100. Novomeške šole lahko sprejmejo na leto največ 500 učencev, ki uspešno dokončajo osnovno šolo, čeprav uspešno konča osemletno šolanje okoli 700 učencev samo v novomeški občini. Učenci, ki so dokončali osemletno šolanje s slabšim končnim uspehom, imajo malo možnosti za vpis na srednje šole.

Gospodarstvo v občini se je v zadnjih osmih letih naglo razvijalo, povečalo se je število prebivalcev, porasel je osebni standard, srednje šole in domovi pa so ostali na prejšnji ravni. Srednje šole močno zaostajajo za

nje intelektualnega potenciala in majhno število strokovnih kadrov iz Dolenjske.

Struktura kadrov v gospodarstvu ni najbolj ugodna. Da bi se ta popravila in da bi pokrili primanjkljaje zaradi povečanja obsega proizvodnje, bi se v novomeškem gospodarstvu moralo zaposliti na leto 250 absolventov poklicnih šol, 150 absolventov ostalih srednjih šol ter 60 absolventov višjih in visokih šol.

Omejen vpis na srednje šole in premajhen izbor šol postavlja mladino Dolenjske v neenakopraven položaj z mladino razvitejših področij Slovenije in je eden od faktorjev, ki povečujejo socialne razlike.

Položaj, kakršen je v srednjem šolstvu, nujno terja sanacijo stanja. S sanacijo želimo doseči naslednje:

— povečati zmogljivosti sred-

sko—administrativni šolski center in zdravstvena šola;

1.500.000

3. zgraditev telovadnice s površino 700 m², ki bi jo uporabljale vse srednje šole;

3.500.000

4. povečanje zmogljivosti doma v Novem mestu:

— izselitev posebne šole in usposobitev teh prostorov

— povečanje zmogljivosti doma za 100 ležišč 7.000.000
Skupaj 27.000.000

Vlaganja bi realizirali s sredstvi gospodarstva, s soudeležbo republiških skladov in posojil. Za vlaganja v zmogljivosti doma pa bo potrebno doseči sporazum med občinami, ki gravitirajo na novomeške srednje šole.

V letu 1975 bi morali za sanacijo srednjega šolstva zbrati v novomeški občini 7 milijonov dinarjev.

PROGRAM POSEBNIH AKCIJ V KOMUNALNEM UREJANJU

Osrednji problem v Novem mestu, ki ga predstavlja premostitev reke Krke, bomo pričeli konkretno reševati v letu 1975. Dela pri gradnji mostu in priključnih cest se bodo pričela spomladi 1975. Po dogovoru z Republiško cestno skupnostjo bo potrebno zbrati v letu 1975 kot prispevek občine za gradnjo objektov in za odškodnine za pridobitev zemljišč znesek 18.000.000. Večji del teh sredstev, in sicer v višini 15 milijonov din, bo potrebno zbrati iz dohodka organizacij združenega dela, razliko pa bo mogoče zagotoviti iz drugih virov občine.

Za ostale omunalne akcije, ki jih bomo izvajali v letu 1975, kot n.pr. dokončanje novomeškega vodovoda ter gradnjo vodovodnega omrežja po vaseh, nadaljevanje gradnje kanalizacijskega omrežja, modernizacijo cest in druga komunalna dela, pa bo potrebno zagotoviti sredstva iz namenskih virov, ki jih bo potrebno postopoma prilagajati naraščanju cen v preteklosti, kakor tudi s prispevki neposrednih uporabnikov.

FINANCIRANJE SKUPNIH POTREB LJUDSKE OBRAMBE

V letu 1975 je potrebno nadaljevati skupno akcijo za krepitev obrambenih priprav v občini Novo mesto.

Po programu ljudske obrambe je potrebno zagotoviti sredstva za pokrivanje skupnih potreb splošnega ljudskega odpora in civilne zaščite.

Za te namene je potrebno zbrati s prispevki delovnih organizacij 1.500.000 din.

Bomo tudi zanj delali prosto soboto?

razvitostjo gospodarstva pa tudi za razvitostjo osnovnih šol. Na enega učenca odpade pri nas 0,82 sedeža in 1,65 m² učnih prostorov, medtem ko je normativ 3,5 m².

Vseh sedem srednjih šol razpolaga le z eno telovadnico. Prav tako kritičen je položaj v Domu Majde Šilc v Šmihelu, saj je zaradi premajhnih zmogljivosti v domu le 155 % učencev srednjih šol, bilo pa naj bi jih 30 %. Spalnice služijo istočasno za učilnice, učenci pa spijo v glavnem na dvonadstropnih posteljah.

Posledica nerazvitosti srednjega šolstva je nizek izobrazbeni produkt na Dolenjskem in v naši občini. Več kot osnovno šolo dokonča le 34 % generacije (v Sloveniji 55 %, v Ljubljani 91 %). Na eni strani torej hiter razvoj gospodarstva in tehnologije, na drugi strani pa siromaše-

njih šol, omogočiti s tem večji vpis in izboljšati izobrazbene produkte;

— izboljšati kadrovske sestavo učnega osebja na srednjih šolah, povečati število učnega osebja in izboljšati razmerje med rednimi in honorarnimi učitelji;

— povečati zmogljivosti domov, tako da bodo ti lahko sprejeli 25 % učencev srednjih šol.

V prvi fazi sanacije srednjih šol in domov v občini Novo mesto, ki bi jo realizirali postopoma, predvidevamo naslednja vlaganja:

1. zgraditev novega centra za kovinarsko stroko in ureditev prostorov; 15.000.000

2. usposobitev sedanjih prostorov Šolskega centra kovinarske stroke. Te prostore bi uporabljali Šolski center tehničnih šol oz. Zavod za izobraževanje in produktivnost dela, Ekonom-

Mira Terzin in Kristina Majerle na svojih delovnih mestih v mehanografskem oddelku našega računovodstva.

naš razgovor

Veliko smo že pisali o srajci, o kvaliteti, o luknjicah in gumbih, skratka o vsem, kar je povezano z našim delom. In vendar marsikdo izmed nas zelo površno pozna delo dodelavcev v brigadah, v skupnih službah. Ravno s tem namenom, da bi se bolje spoznali, je stekel tudi tale razgovor.

Mira Terzin in Kristin Majerle sta „stari“ labodovki. Izpod njunih rok prihajajo računi za prodane izdelke, različni dobropisi in bremepisi, vknjižbe itd. „Vas pa že dolgo ni bilo pri nas,“ sta me ogovorili. Ko sem jima povedal, po kaj sem prišel, sta mi dejali:

„Pa ravno to sliko boste objavili?“ „Da,“ sem odgovoril. „Kaj ni dobra?“

„Stara je, samo en stroj smo imeli takrat, sedaj imamo povprečno dva za enega!“

„Kako?“

„Drugi je namreč, kot kaže, tuberkulozen. Poglejte, ta NCR smo kupili decembra 1973. Do danes je bil 37-krat na ‚zdravljenju‘. Povprečno ima 4 – 5 dni ‚bolniške‘ na mesec.“

„Kaj pa zdravniki? Ga ne morejo pozdraviti?“ sem vprašal.

„Kaj vemo! – Vedno kaj odnesejo v Ljubljano, pa ni nikoli nič boljše! Veste, tisti prvi stroj je veliko boljši. Kaže, da ni bil narejen v obdobju kriz!“

Med tem, ko sem se pogovarjal s prvo, je druga že govorila v telefon: „Bi prosim prinesli na njegov račun v NCR tri kaviče?“

Pa naj bo, če je to cena razgovora, sem si mislil in nadaljeval razgovor.

„In kakšen je vajn dnevni produkt?“

„300 faktur in ravno toliko vknjižb kupcem in potnikom. Največ sva jih doslej poslali 500! Pa niso samo računi. Tudi druge korespondence je veliko. Presneto, te TOZD so tudi storile svoje! Preden človek ‚pogrunta‘, kdo plača, račun že skoraj zastara!“

„Dolčas vama ravno ni, kajne?“

„Kje pa! Veste, marsikaj bi moralo biti boljše. Priprava za knjiženje zelo šepa. Veliko delavk se je že ‚zvrstilo‘ tukaj; vedno manj nas je. Osebni dohodek pa ni ravno najboljši.“

„Najin delavnik znaša povprečno 12 ur!“

„Kako to vzdržita?“

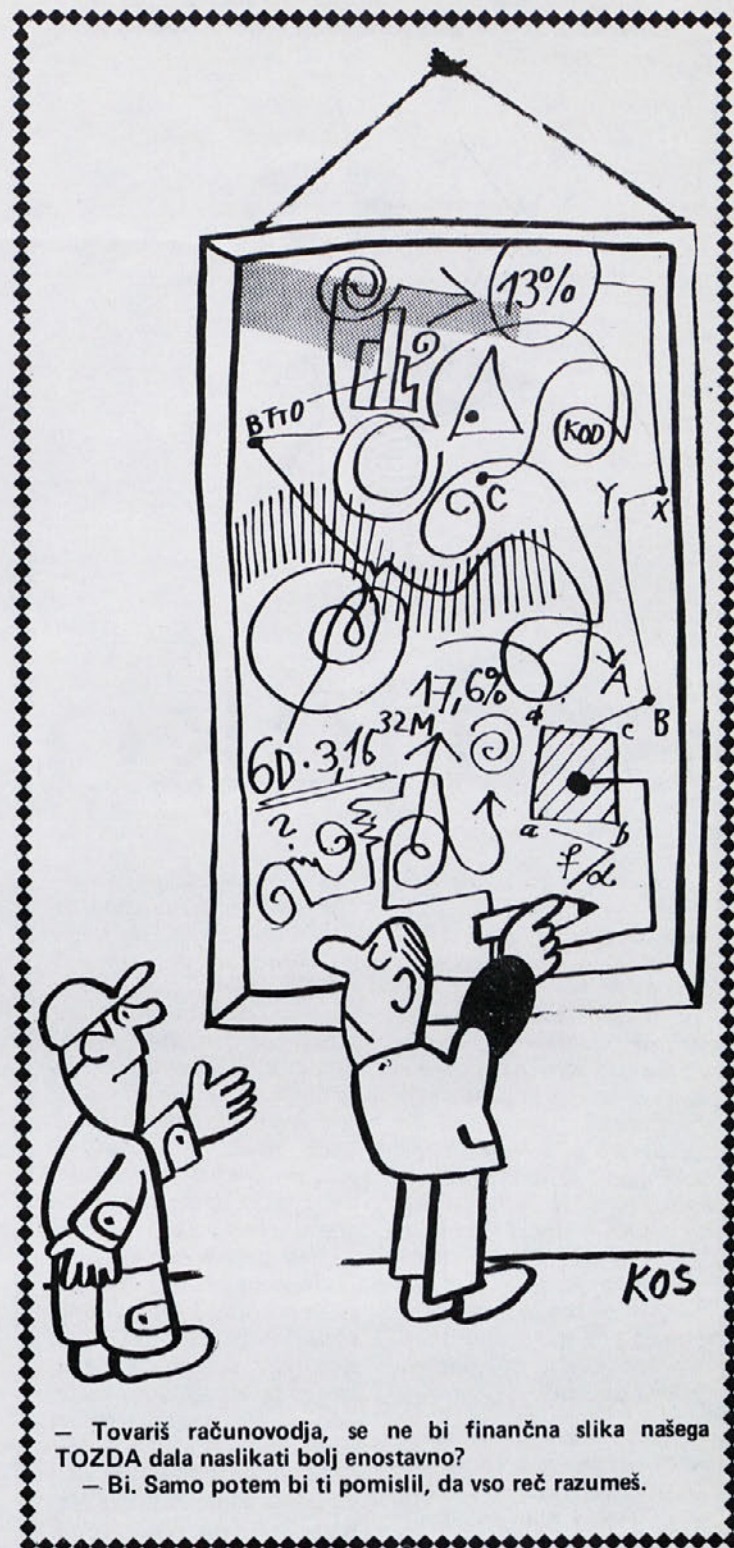
„Morava. Saj imava radi LABOD.“

„Kaj pa življenje, vaju ima rado?“

„Kakor koga. Preveč delava. Od življenja imava zato bolj malo. No, vendar ni tako hudo, saj ostane še zmeraj drugih 12 ur!“

Ves ta razgovor je potekal ob neprestanem drdranju tistega zdravega stroja. Veliko je pomenil za tovarno pred leti. Zdaj pa sta že dva premalo. Hitro, zelo hitro teče čas in z njim življenje.

MILAN BRATOŽ

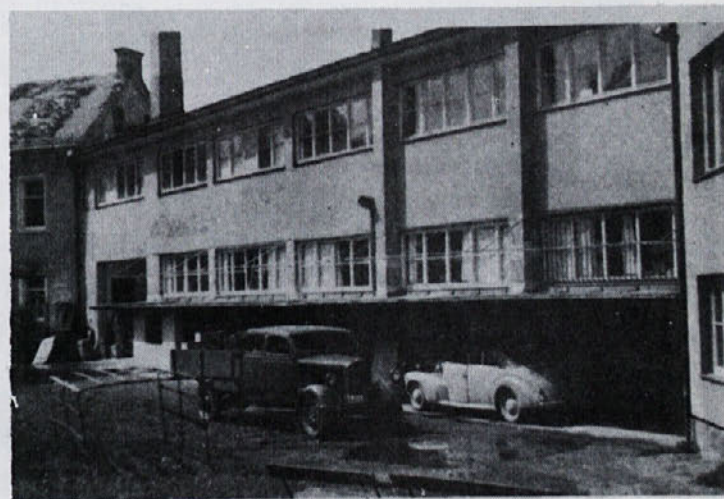
– Tovariš računovodja, se ne bi finančna slika našega TOZDA dala naslikati bolj enostavno?

– Bi. Samo potem bi ti pomislil, da vso reč razumeš.

1924–1974

labod * 27. nov. 1974

Takale je bila Delta z notranje strani pred mnogimi leti. (Foto arhiv Delte)

srajčko

Obljuba dela dolg! Ni lepo toľči le po najbližjih, kajne? No, pa sem jo mahnil v Ptuj. Najprej sem se vozil 100 km na uro, potem po Hrvaški kolikor sem hotel, in končno po Slovenskem spet lepo počasi. Pa bi bilo bolje, ko bi proti Ptuj zapovedali najmanj 140 km na uro ali pa s ceste dol. Ko namreč zagledaš Ptujski grad na obzorju, te začne žgečkati neznosen smrad. Nesrečnikom, ki stanujejo blizu perutninske in bekonske farme, se pa res ni bati vojnih napadov s strupenimi plini. Saj bolj kot ta iz farne nobeden ne smrdi.

Nisem še dobro prestal te nesreče, pa hop v drugo! Išcem Delto, iščem, pa je ni in ni. Nikjer nobenega napisu, table ali pa vsaj na kol obešene srajce, da bi človek fabriko lahko našel. Ej, dragi moji, naj vas ne bo sram obesiti table! Labod ima dolgo življenje.

Račun za razbit „karter“ na mojem avtomobilu boste pa dobili, da veste! Saj sem komaj prišel na dvorišče. Nasedel sem na rob cestišča pri vhodu, tako da so me porinili dobri občani naravnost pred gasilsko utico. Pa ne bi čisto nič škodilo, če bi se vanjo zaletel. Morebiti bi gasilci tako morali spraviti v red „drobno ropotijo“, ki jo imajo v njej. Pa kaj bi jih jezili. Naj bodo veseli, da v tej prostorski stiski niso postavili v utico stroj za spenjanje škatel ali pa avtomat za kuhanje črne kave.

Ptujčanom se pa res pozna, da so meščani najstarejšega mesta. Kaže, da jih že to navdaja s skrbjo in ljubeznijo do starin. Kako bi si sicer lahko razlagali propadanje treh „predvojnih“ koles v kolesarnici?! Ko sem stopil bliže, sem slišal rjo, kako jih žre. In če ne veste, dragi moji, minij je odlično sredstvo za zaščito proti rji. Čopiče vam bodo posodili mehaniki.

Med stikanjem po tovarni si nisem mogel kaj, da nisem še sam potočil solze. Ubogi vratar. Imen tistih, ki so ušli iz zadnje tribune, ni in ni mogel izbrskati iz spomina. Zdaj se pa revež imena na pamet uči...

In da bo kazn še hujša, so mu v novi tovarni v Rogoznici napravili tak „bunker“, da bo skoraj hermetično zaprt. Brez svetlobe, brez zraka, sam beton! Ja, Rogoznica je poglavje zase. Nasproti „britofa“ tako ne more biti drugače... Preden prideš tja, čakaš pred zapornico: tako tisti za na pokopališče, kot tisti, ki gredo v Delto. Telefon so reveži s težavo dobili. In sedaj ga uvidevne roke vedno uravnajo na čebelico! Res nima smisla, da bi motili sosede. Če bi kdo rad kaj izvedel ali povedal, naj pride kar v Rogoznico. Pa ne s tovarniškim kombijem ob malici, ker se bo še sam z njo ohladil.

No, in ker imajo baje v Krškem podobne težave, jih bom obiskal za novo leto.

Lep pozdrav, dragi moji

vesti

60 LET DTR IZ ZAGREBA

— Domača tvornica rublja — DTR je proslavljala šestdesetletnico obstoja. V tem zagrebškem podjetju je bila velika proslava, katere pokrovitelj je bila soproga predsednika SFRJ Jovanka Broz.

V trgovski register je bilo podjetje vpisano že leta 1909, proizvodnjo pa so začeli leta 1914. S šestimi delavkami so začeli delo na današnjem Trgu republike. Leta 1920 pa so se preselili v Krajiško ulico, kjer je podjetje še danes.

Danes zaposluje DTR 1600 delavcev v treh TOZD. Tovarna je po osvoboditvi zelo razvila obseg in kvaliteto proizvodnje. Za domača in tuja tržišča proizvaja 50 % proizvodnje, kar jim omogoča mnoge poslovne koristi.

Poleg proslave obletnice so pripravili tudi modno revijo s pregledi modelov od leta 1914 do 1974.

— 15. 9. je strelska družina Delte sodelovala na tradicionalnem jesenskem nagradnem tekmovanju v streljanju z zračno puško. Tekmovanje je bilo v občinskem merilu, konkurenca pa močna. Najuspešnejša deltaša: Tanasič Boris (154 krogov), Strgar Milan (151 krogov) in deltašica Lesjak Anica (121 krogov).

— Na tekmovanju v okviru delavskih športnih iger trgovskega podjetja Merkur so Deltini športniki kot gostje dosegli naslednje rezultate: v streljanju 3. mesto (najuspešnejši Golc 154 krogov), v namiznem tenisu 7. mesto, v šahu 8. mesto in v pikadu za ženske 6. mesto.

— Kegljaši komaj ustanovljenega kegljaške sekcije v Novem mestu so se udeležili VII. tekstiliade v kegljanju v Celju in Žalcu. Nastopili so v borbenih igrah za moške, v disciplini 6 x 200 lučajev za moške in 4 x 100 lučajev za ženske.

407 kegljev na 100 lučajev (15. mesto), 11. mesto v generalnem plasmaju žensk s 1399 podrtimi keglji.

Rezultati, ki so jih kegljači dosegli, so nad vsemi pričakovanji. Vsem udeležencem iskreno čestitamo za borbenost in dosegene rezultate.

— Prva branžna konferenca tekstilne industrije Jugoslavije je bila v Beogradu 18. junija letos.

Na konferenci je bil posebej obravnavan sedanjí družbeno-ekonomski položaj delavcev in stopnja organiziranosti branže.

V glavnem so se ukvarjali z vprašanji, kako doseči boljše rezultate gospodarjenja, večji dohodek in osebni dohodek, in to z ukrepi znotraj in zunaj delovnih organizacij. Tekstilci pričakujejo pomoč širše družbe pri reševanju prblemov v tej panogi.

— Stanovanj iz solidarnostnega sklada je rejelo že 5 družin naše TOZI Ločna. Predvidamo, da smo dobili še dvojce stanova. Vsem petim so bila dodeljena po prednostni listi socialno ogroženih. To je lep prispevek solidarnostnega sklada k reševanju stanovanjskih problemov naših delavcev.

— IX. kongres ZMS je sprejel statut, po katerem se mladinska organizacija preimenuje v Zvezo socialistične mladine. Statut tudi na novo opredeljuje vsebino delovanja. Član ZSM je lahko le tisti, ki sprejme statut in program, zato so se takoj po kongresu začeli po vsej Sloveniji ponovni sprejemi mladih v ZSM. Tudi v TOZD Ločna so se mladi v tem mesecu konstituirali. Novi aktiv šteje 120 mladincev in mladink. Program svojega delovanja imajo v aktivu v javni razpravi. Za možnega novega predsednika aktiva so evidentirali Branko Pajič, industrijsko šiviljo.

labod

LABOD je glasilo delovne skupnosti Tovarne perila LABOD Novo mesto, izhaja vsako drugo sredo v mesecu v nakladi 1500 izvodov. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik: Milan Bratož. Tehnični urednik: Marjan Moškon. Stavek, filmi in prelom — ČZP Dolenjski list, tiska — KNJIGOTISK, Novo mesto